

Příloha

Doporučený obsah tematických okruhů Kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách

1. OBECNÁ ČÁST – TEORETICKÁ

Modul	Název	Rozsah	Forma	Cíl a obsah
1	Úvod do problematiky kvality v sociálních službách, standardy kvality	8 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je poskytnout účastníkovi základní orientaci v systému sociálních služeb a seznámit jej s konceptem kvality a standardy kvality sociálních služeb jako základním rámcem jejich poskytování. Důraz je kladen na ochranu práv uživatele, jeho důstojnost, autonomii a kvalitu života, včetně principu přiměřeného rizika. Obsah modulu zahrnuje systém sociálních služeb, jejich druhy a formy, postavení poskytovatele a uživatele a orientaci v dostupnosti služeb v regionu. Součástí je také vymezení povinností poskytovatele a role pracovníka v sociálních službách při naplňování standardů kvality, včetně jeho podílu na plnění individuálního plánu. Významnou část tvoří individuální plánování jako nástroj zajištění kvality služby, podpory soběstačnosti a prevence závislosti na sociální službě, včetně formulace cílů, mapování potřeb a jejich vyhodnocování. Modul dále zahrnuje základní orientaci ve vedení dokumentace a kontrolních mechanismech kvality, zejména inspekci sociálních služeb. Praktická část je zaměřena na aplikaci těchto principů v modelových situacích, zejména na práci s individuálním plánem a ochranu práv uživatele v praxi

2	Základy komunikace, rozvoj komunikačních dovedností, asertivita, metody alternativní komunikace	16 h	Prezenční	Cílem modulu je rozvinout komunikační dovednosti účastníka tak, aby byl schopen efektivně komunikovat s uživateli sociálních služeb, jejich rodinami i dalšími pracovníky s ohledem na specifika jednotlivých cílových skupin. Obsah modulu zahrnuje základní principy komunikace, včetně verbální a neverbální komunikace a významu interpersonální percepce. Důraz je kladen na rozvoj asertivity, aktivního naslouchání a schopnosti zvládat konflikt a náročné komunikační situace. Součástí je také komunikace s osobami se zdravotním postižením a se sníženou schopností dorozumívání, včetně využití augmentativní a alternativní komunikace, jejich technik a pomůcek. Modul se dále zaměřuje na specifika komunikace s různými cílovými skupinami (problematika pozitivního chování a správné komunikace s cílovou skupinou intelektově znevýhodněných a osob s náročným chováním, s osobami s demencí, s tělesným, smyslovým a duševním onemocněním, s dospělými, dětmi, rodinami v krizi nebo ohroženými sociálním vyloučením anebo s rizikovým způsobem života). Zahrnuta je rovněž práce se stresem a zátěží, prevence vyhoření a základní principy komunikace v krizových situacích. Praktická část je zaměřena na nácvik modelových situací, zejména komunikace s uživatelem v náročných situacích a využití různých komunikačních technik v praxi.
3	Úvod do psychologie, psychopatologie, somatologie	8 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je seznámit účastníka se základními poznatky z psychologie, psychopatologie a somatologie, které jsou nezbytné pro porozumění chování,

				potřebám a zdravotnímu stavu uživatelů sociálních služeb. Obsah modulu zahrnuje základní psychické procesy, osobnost člověka a její vývoj, motivaci, emoce a sociální chování. Dále se věnuje sociální psychologii, specifikům práce s různými cílovými skupinami a vlivu prostředí na chování člověka. V oblasti psychopatologie modul pokrývá základní druhy duševních poruch, jejich projevy a specifika práce s osobami s duševním onemocněním, včetně orientace v akutních a krizových stavech a základních principech jejich řešení. V oblasti somatologie se účastník seznamuje se základní stavbou a funkcí lidského těla a s dopady zdravotního stavu na soběstačnost a fungování uživatele. Praktická část je zaměřena na rozpoznávání projevů v praxi a jejich interpretaci z pohledu pracovníka v sociálních službách.
4	Základy ochrany zdraví	6 h	Prezenční	Cílem modulu je seznámit účastníka se zásadami ochrany zdraví při poskytování sociálních služeb, a to ve vztahu k uživateli i k vlastní osobě pracovníka. Obsah modulu zahrnuje základní principy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, prevenci pracovních rizik a používání ochranných pomůcek. Důraz je kladen na hygienické zásady, prevenci poškození zdraví a bezpečné pracovní postupy. Součástí modulu je také podpora zdravého životního stylu, zejména zásady výživy, prevence dehydratace a obecná péče o zdraví uživatele v rámci sociálních služeb. Zahrnuta je základní orientace v poskytování první pomoci, zejména rozpoznání život ohrožujících stavů

				a základní postupy laické první pomoci včetně prevence úrazů. Praktická část je zaměřena na aplikaci těchto zásad v běžných pracovních situacích pracovníka v sociálních službách.
5	Etika výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách, lidská práva a důstojnost	6 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je rozvíjet schopnost etického jednání pracovníka v sociálních službách s důrazem na ochranu lidské důstojnosti a práv uživatele. Obsah modulu zahrnuje základní etické principy práce v sociálních službách, etické kodexy a řešení etických dilemat v praxi. Důraz je kladen na vztah mezi pracovníkem a uživatelem, odpovědnost pracovníka a respekt k individuálním potřebám a rozhodnutím uživatele. Součástí modulu je ochrana lidských práv v sociálních službách, včetně podpory autonomie uživatele, jeho práva na rozhodování a principu přiměřeného rizika. Dále je zahrnuto pojetí kvality života z pohledu uživatele i poskytovatele služby. Praktická část je zaměřena na řešení modelových situací a aplikaci etických principů v každodenní praxi pracovníka v sociálních službách
6	Základy prevence vzniku závislosti osob na sociální službě	6 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je naučit účastníka podporovat soběstačnost a nezávislost uživatele a předcházet jeho závislosti na sociální službě. Obsah modulu zahrnuje principy podpory autonomie uživatele, práci s motivací a posilování jeho schopností v přirozeném prostředí. Důraz je kladen na možnosti snižování závislosti na sociální službě, podporu sociálního začlenění a zvyšování kvality života uživatele.

				Součástí modulu je problematika deinstitutionalizace a transformace sociálních služeb, podpora samostatného bydlení a začlenění do běžného života, včetně spolupráce s rodinou a komunitou. Významnou část tvoří individuální plánování jako nástroj prevence závislosti, zahrnující mapování schopností uživatele, formulaci cílů a jejich pravidelné vyhodnocování. Praktická část je zaměřena na aplikaci těchto principů v každodenní praxi pracovníka v sociálních službách.
7	Sociálně právní minimum	10 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je poskytnout účastníkovi základní orientaci v právních předpisech souvisejících se sociálními službami a schopnost jejich využití v praxi. Obsah modulu zahrnuje systém sociálních služeb, zejména zákon o sociálních službách, druhy a formy sociálních služeb, jejich registraci a základní činnosti při poskytování služeb. Součástí je vymezení základních pojmů (sociální služba, poskytovatel, uživatel) a orientace v systému sociálního zabezpečení. Modul dále zahrnuje problematiku příspěvku na péči a možnosti jeho využití, mlčenlivost v sociálních službách, provádění inspekcí a kvalifikační předpoklady pracovníků. Zahrnuta je také orientace v systému sociálně-právní ochrany dětí a v individuálním a komunitním plánování služeb. Praktická část je zaměřena na aplikaci právních informací v běžné praxi pracovníka v sociálních službách.
8	Metody sociální práce	10 h	Prezenční /kombinovaná	Cílem modulu je poskytnout účastníkovi základní orientaci v právních předpisech

				souvisejících se sociálními službami a schopnost jejich využití v praxi. Obsah modulu zahrnuje systém sociálních služeb, zejména zákon o sociálních službách, druhy a formy sociálních služeb, jejich registraci a základní činnosti při poskytování služeb. Součástí je vymezení základních pojmů (sociální služba, poskytovatel, uživatel) a orientace v systému sociálního zabezpečení. Modul dále zahrnuje problematiku příspěvku na péči a možnosti jeho využití, mlčenlivost v sociálních službách, provádění inspekcí a kvalifikační předpoklady pracovníků. Zahrnuta je také orientace v systému sociálně-právní ochrany dětí a v individuálním a komunitním plánování služeb. Praktická část je zaměřena na aplikaci právních informací v běžné praxi pracovníka v sociálních službách.
	CELKEM	70 h		

2. ZVLÁŠTNÍ ČÁST – TEORETICKÁ

Modul	Název	Rozsah	Forma	Cíl a obsah
9	Základy péče o nemocné, základy hygieny, úvod do problematiky psychosociálních aspektů	12 h	Prezenční	Cílem modulu je připravit účastníka na poskytování podpory při péči o uživatele se sníženou soběstačností v oblasti hygieny, mobility a běžných denních potřeb v rámci sociálních služeb. Obsah modulu zahrnuje osobní hygienu, péči o lůžko a prostředí, péči o pokožku a prevenci dekubitů, zásady výživy a hydratace a prevenci zdravotních rizik, jako jsou pády, nutriční deficity nebo infekční onemocnění. Důraz je kladen na

	chronických infekčních onemocnění			podporu mobility a řešení situací spojených s imobilizačním syndromem. Součástí modulu jsou psychosociální aspekty chronických a dlouhodobých onemocnění, včetně dopadu na kvalitu života uživatele, základní orientace v problematice paliativní péče, péče o osoby s HIV. Dále modul zahrnuje v souladu s novelizací vyhlášky 505/2006 Sb. ve znění účinném od 1.7.2026 zpřesněné oblasti podpory při péči o vlastní osobu a podpory v oblasti hygieny v rozsahu činností pracovníka v sociálních službách, zejména pomoc při použití neinvazivních zdravotnických prostředků, pomoc při vypuštění nebo výměně sběrného sáčku u zavedené cévky (jedná čistě o technickou asistenci, bez zásahu do zavedeného katetru) a orientační sledování tělesných projevů a fyziologických funkcí uživatelů, vždy s důrazem na vymezení těchto činností jako sociální podpory, v technické asistenční rovině. Praktická část je zaměřena na nácvik těchto činností v podmínkách běžné péče a na jejich bezpečné a důstojné provádění v praxi.
10	Aktivizační, vzdělávací a výchovné techniky, základy pedagogiky volného času	6 h	Prezenční	Cílem modulu je rozvinout schopnost pracovníka podporovat aktivitu, soběstačnost a sociální zapojení uživatele sociálních služeb. Obsah modulu zahrnuje základní principy aktivizace, využití volnočasových aktivit a podporu zachování a rozvoje schopností uživatele s důrazem na individuální přístup. Součástí modulu je seznámení s aktivizačními a stimulačními technikami využívanými v sociálních službách, včetně možnosti využití prvků terapeutických přístupů (např. ergoterapie, bazální

				stimulace, reminiscenční terapie, snoezelen, muzikoterapie), vždy s důrazem na spolupráci s odborníky a vymezení limitů jejich využití v sociálních službách. Dále modul zahrnuje podporu praktické gramotnosti, využívání technologií a moderních pomůcek, včetně podpory finanční gramotnosti a možností dalšího vzdělávání uživatelů. Praktická část je zaměřena na nácvik aktivizačních činností a jejich přizpůsobení individuálním potřebám uživatele. Praktická část je zaměřena na nácvik modelových situací, zejména komunikace s uživatelem v náročných situacích a využití různých komunikačních technik v praxi.
11	Prevence týrání a zneužívání osob, kterým jsou poskytovány sociální služby	4 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je naučit účastníka rozpoznat rizikové situace spojené s týráním a zneužíváním osob a adekvátně na ně reagovat v rámci kompetencí pracovníka v sociálních službách. Obsah modulu zahrnuje formy násilí, jejich projevy a základní postupy při podezření na týráním, zneužívání nebo zanedbávání péče, abusement v sociálních službách, tedy jakékoli jednání porušující lidská práva a důstojnost uživatelů. Modul je rozšířen o identifikaci jednotlivých forem násilí (fyzické, psychické, sociální, sebepoškozování), jejich specifika u různých cílových skupin (senioři, osoby se zdravotním postižením, děti, ženy, migranti) a o rozpoznání syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného jedince. Součástí je také prevence těchto jevů, možnosti pomoci uživatelům a základní

				orientace v legislativním rámci problematiky. Praktická část je zaměřena na rozpoznávání rizikových situací a volbu vhodného postupu v praxi pracovníka v sociálních službách.
12	Základy výuky péče o domácnost	4 h	Prezenční	Cílem modulu je připravit účastníka na podporu uživatele při zajištění běžného chodu domácnosti s důrazem na zachování jeho soběstačnosti a bezpečí. Obsah modulu zahrnuje základní činnosti spojené s péčí o domácnost a podporu uživatele při jejich zvládnutí. Důraz je kladen na přizpůsobení prostředí a činností individuálním potřebám uživatele a na podporu jeho samostatnosti. Součástí modulu je problematika bezpečné domácnosti, úpravy prostředí a prevence rizik v domácím prostředí. Dále zahrnuje využití kompenzačních pomůcek pro pohyb, sebeobsluhu a hygienu, včetně orientace v možnostech jejich financování. Modul dále zahrnuje podporu uplatňování práv a zájmů uživatele, zapojení pečujících osob a rodiny a podporu kontaktu se společenským prostředím a sociálního začleňování.
13	Krizová intervence	4 h	Prezenční	Cílem modulu je seznámit účastníka se základními principy práce s uživatelem v krizové situaci a s možnostmi adekvátní reakce v rámci kompetencí pracovníka v sociálních službách. Obsah modulu zahrnuje vymezení pojmu krize, její příčiny, typy a průběh, včetně projevů chování člověka v krizové situaci. Důraz je kladen na základní komunikační postupy při práci s uživatelem v krizi a podporu jeho stabilizace.

				Součástí modulu je seznámení s formami krizové intervence (osobní, telefonická) a přehledem krizových služeb, včetně krizové pomoci poskytované v domácím prostředí. Významnou část tvoří vymezení kompetencí pracovníka v sociálních službách a hranic poskytovaných činností ve vztahu ke krizové intervenci. Praktická část je zaměřena na nácvik komunikačních a podpůrných technik v modelových krizových situacích.
14	Úvod do problematiky zdravotního postižení	4 h	Prezenční/kombinovaná	Cílem modulu je poskytnout účastníkovi základní orientaci v problematice zdravotního postižení a jeho dopadech na život uživatele sociálních služeb. Obsah modulu zahrnuje základní přehled typů zdravotního postižení a dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jejich projevy a dopady na soběstačnost a fungování uživatele. Důraz je kladen na specifika práce s jednotlivými cílovými skupinami v sociálních službách. Součástí modulu je rozšířená orientace v klasifikaci zdravotních postižení, principech péče o osoby se zdravotním postižením a v systému služeb pro tyto osoby, včetně chráněného bydlení a dalších forem podpory. Dále modul zahrnuje specifika práce s osobami s mentálním, tělesným, smyslovým a duševním postižením, včetně ochrany jejich práv a základní orientace v úmluvách o právech osob se zdravotním postižením a principech ucelené rehabilitace. Praktická část je zaměřena na uplatnění těchto poznatků při práci s uživatelem v každodenní praxi pracovníka v sociálních službách.

15	Zvládání jednání osoby, které je poskytována sociální služba, jestliže toto jednání ohrožuje její zdraví a život nebo zdraví a život jiných fyzických osob, včetně pravidel šetrné sebeobrany.	6 h	Prezenční	Cílem modulu je připravit účastníka na práci s uživatelem, jehož chování může ohrožovat jeho zdraví nebo život, případně zdraví a život jiných osob, a naučit jej tyto situace bezpečně zvládat v rámci kompetencí pracovníka v sociálních službách. Obsah modulu zahrnuje problematiku problémového a rizikového chování, jeho příčiny a projevy, včetně základních principů prevence a zvládání těchto situací. Důraz je kladen na komunikační přístupy a bezpečné zvládání náročných situací. Součástí modulu je rozpoznání příčin agresivního chování, využití technik deeskalace a předcházení konfliktním situacím v praxi. Dále modul zahrnuje problematiku využití restriktivních opatření v sociálních službách v souladu s platnou legislativou a pravidla jejich používání. Součástí je také nácvik šetrné sebeobrany, zejména zásad bezpečného použití úchopů a opatření omezujících pohyb v souladu s ochranou práv a důstojnosti uživatele. Praktická část je zaměřena na nácvik modelových situací a bezpečné uplatnění těchto postupů v praxi pracovníka v sociálních službách.
	CELKEM	40 h		

*V případě realizace tematického okruhu kombinovanou formou je nutné v žádosti o udělení akreditace uvést, jak bude zajištěna praktická část výuky.

3. ODBORNÁ PRAXE

Modul	Název	Rozsah	Forma	Cíl a obsah
16	Odborná praxe	40 h	Prezenční	Cílem odborné praxe je propojit teoretické znalosti s praktickým výkonem činností v sociálních službách a umožnit účastníkovi osvojit si základní pracovní dovednosti v reálném prostředí. Obsah praxe spočívá v zapojení účastníka do přímé péče o uživatele sociální služby pod odborným vedením, včetně komunikace s uživateli, podílu na realizaci individuálních plánů a spolupráce v týmu. Součástí je realizace praxe u registrovaného poskytovatele sociálních služeb na základě uzavřené smlouvy, její vykonání na území České republiky a doložení absolvování praxe potvrzením o výkonu odborné praxe. Praktická část je zaměřena na aplikaci získaných znalostí a dovedností v souladu s principy kvality sociálních služeb a na orientaci v reálných pracovních situacích